

Memo

Onderwerp
Inventarisatie Wieringermeerboerderijen afgerond

Aan
Gemeenteraad

Doel
Informeren

Datum
17 februari 2026

Van
College/R.N. Leever

Beste leden van de raad,

In 2025 is een uitgebreide inventarisatie uitgevoerd van de Wieringermeerboerderijen. In de Erfgoedvisie Hollands Kroon ([vastgesteld op 23 juni 2023](#)) is besloten dat dit unieke boerderijtype kenmerkend is voor de Wieringermeerpolder. Om een beter en vollediger beeld te krijgen van deze boerderijen is in de uitvoeringsagenda opgenomen dat we in 2025 een inventarisatie uitvoeren. Daarnaast bleek uit eerdere ervaringen dat het cultureel erfgoed niet altijd zorgvuldig is behandeld, wat de noodzaak van deze inventarisatie benadrukte. Het onderzoek is gedaan door MOOI Noord-Holland, in samenwerking met de gemeente en verschillende deskundigen. Het eindrapport is nu klaar en is in zijn volledigheid te lezen in bijlage 1 en 2.

Met dit memo informeren wij u over de belangrijkste resultaten en wat dit betekent voor de gemeente.

1. Aanpak van het onderzoek

De inventarisatie werd uitgevoerd tussen april en november 2025. Onderzoekers bezochten ongeveer 600 adressen. Zij bekeken alle gebouwen vanaf de openbare weg en gebruikten aanvullend: historisch kaartmateriaal, foto's en archiefbronnen.

Er is onderzoek gedaan naar drie soorten gebouwen:

- Wieringermeerboerderijen
- Ontginningschuren
- Dubbele landarbeiderswoningen

Deze gebouwen zijn allemaal gewaardeerd volgens de landelijke criteria van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Drie boerderijen die al rijksmonument zijn, zijn alleen gefotografeerd maar niet opnieuw beoordeeld. Andere gebouwen, zoals brugwachterswoningen of sluiswachterswoningen, zijn

niet gewaardeerd.

Tijdens het onderzoek was een klankbordgroep betrokken met medewerkers van de gemeente, het Historisch Genootschap en erfgoedspecialisten. Zij dachten mee over de inhoud en aanpak.

2. Belangrijkste uitkomsten

Samenstelling van het erfgoed

In totaal zijn 483 bestaande Wieringermeerboerderijen in kaart gebracht. Deze boerderijen zijn onderdeel van ongeveer 19 verschillende typen. Hoewel de boerderijen volgens een vast systeem zijn gebouwd, is er veel variatie in uitstraling, materiaalgebruik en details.

Veel gebouwen hebben nog elementen uit de periode na de inundatie in 1945, zoals Schokbetonramen of aangepaste tasruimtes (ruimte waar de oogst werd opgeslagen). Ook de erven, beplanting en ligging in het landschap spelen een belangrijke rol in de waarde van de boerderijen.

Waardering

Uit het onderzoek blijkt dat bijna alle geïnventariseerde gebouwen een duidelijke waarde hebben voor het landschap en het dorpse beeld. Ook boerderijen die nu in of tegen de woonkernen staan, blijven opvallende en herkenbare gebouwen.

Boerderijen die nog agrarisch worden gebruikt, krijgen vaak een hogere waardering. Maar ook boerderijen die nu als woning worden gebruikt, zijn soms nog opvallend authentiek.

Daarnaast is veel informatie verzameld over historische boerderijnamen en bewonersgeschiedenis. Op veel boerderijen wonen nog nazaten van de eerste pachters. Dit draagt bij aan de identiteit van het gebied.

3. Bijeenkomst voor bewoners (februari 2026)

In februari organiseren we een bijeenkomst voor bewoners en eigenaren van Wieringermeerboerderijen. We informeren hen dan over de resultaten van de inventarisatie. Zij wisten al via de startbrief dat dit onderzoek zou plaatsvinden.

Bij deze bijeenkomst verwachten we vragen over mogelijk toekomstig beleid. Daarom gebruiken we deze avond ook om met bewoners in gesprek te gaan. We vragen hen welke vormen van beleid of ondersteuning zij belangrijk vinden voor het behoud van hun boerderijen en erven. De ideeën en zorgen van bewoners nemen we mee bij het verder ontwikkelen van erfgoedbeleid voor de Wieringermeerpolder.

4. Betekenis voor de gemeente

Met deze inventarisatie hebben we voor het eerst een volledig en actueel overzicht van het agrarisch erfgoed in de Wieringermeer. Het rapport helpt ons bij toekomstige keuzes over erfgoed, ruimtelijke ontwikkelingen en het behoud van de karakteristieke structuur van de polder. Met de input van bewoners wordt in 2026 bekeken of aanvullend beleid nodig is voor de bescherming van de gebouwen die in de inventarisatie zijn opgenomen.

Het rapport en de kaart wordt in de tweede helft van februari 2026 voor iedereen beschikbaar.

Bijlage

1. Rapportage Wieringermeerboerderijen
2. Kaartmateriaal Wieringermeerboerderijen